

(נ"א מְקַרְקְרִין בְּגוּ יֹאזְרָא) וְנִפְקֵי מִגּוּ יֹאזְרָא, וְסִלְקֵי בְּיַבְשֶׁתָא
וְרֵאמִין קָלִין בְּכָל סְטָרִין, עַד דְּאֵינוּן נִפְלִין בְּמַתִּין
בְּגוּ בֵּיתָא.

וְרֵזָא דְּמַלְחָה, כָּל אֵינוּן עֶשְׂרֵי אֲתִין דְּעֶבֶד קְדָשָׁא
בְּרוּךְ הוּא, כְּלֵהוּ הוּוּ מִגּוּ יִדָּא תְּקוּפָא,
וְהַהוּא יִדָּא אֶתְתַּקַּף עַל אֵינוּן דְּרִגִין (דף כ"ט ע"ב) כּוּלְהוּ
שְׁלִטְנוּתָא דְּלֵהוּן, בְּגִין לְבַלְבְּלָא דְּעֵתִיחוּ, וְלֹא הוּוּ
יְדַעֵי לְמַעְבַּד מִיְדֵי. תָּא חֲזִי, כָּל אֵינוּן דְּרִגִין דְּלֵהוּן,
כִּינּוּן דְּנִפְקֵי לְמַעְבַּד מִיְדֵי, דְּאֶתְחַזֵּי לְכֹלָא לָא יִכְלִין
(לְבַתָּר) לְמַעְבַּד מִיְדֵי. אֵימַתִּי כָּד (נ"א בְּגִין הַהוּא) יִדָּא
תְּקוּפָא (ס"א שְׂרִיָּא) דְּשְׂרִיָּא עֲלֵיחֻוּ. (דְּכַתִּיב), (שְׁמוֹת ז')

וְשַׂרְצַן הַיָּאֹר צִפְרֻדְעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתָךְ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה ל"א) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע
נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל מִבְּכָה עַל פְּנֵיהָ וְגו'.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

אֵת דְּעַתְסָם, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת דְּבָר.
בֹּא רֵאדָה, כָּל מְדַרְגוֹתֵיהֶם, כִּינּוּן שְׁיוּצָאִים
לַעֲשׂוֹת דְּבָר, שֶׁהַכֹּל רוֹאִים שְׁלֹא יִכּוּלִים
וְאִתְרִי (אֲחֵר כְּדוּ) לַעֲשׂוֹת דְּבָר. אֵימַתִּי? כַּאֲשֶׁר (בְּגַלֵּל
אוֹתָהּ) יָד הַחֲזָקָה (שׁוֹרְהָ) שְׁשֶׁרְתָהּ עֲלֵיהֶם.
וְשַׂחְבּוּ) וְשַׂרְצַן הַיָּאֹר צִפְרֻדְעִים וְעָלוּ וּבָאוּ
בְּבֵיתָךְ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (ירמיה לא) קוֹל

רוֹעֲדִים וּמְקַרְקְרִים בְּתוֹךְ מְעִיחָם, (מְקַרְקְרִים
בְּתוֹךְ הַיָּאֹר) וְיוֹצְאִים מִתּוֹךְ הַיָּאֹר וְעוֹלִים
לִיבְשָׁה, וּמְרִימִים קוֹלוֹת לְכָל הַצְּדָדִים,
עַד שֶׁהֵם נוֹפְלִים כְּמוֹ מַתִּים בְּתוֹךְ הַבַּיִת.
וְסוּד הַדְּבָר – כָּל אוֹתָם עֲשֶׂרָה אוֹתוֹת
שְׁעֵשֶׂה הַקּוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּלָם הָיוּ מִתּוֹךְ
הַיָּד הַחֲזָקָה, וְאוֹתָהּ יָד הַתְּחִזְקָה עַל אוֹתָן
דְּרִגּוֹת כְּלָם וְהַשְׁלִטּוֹן שְׁלָהֶם כְּדִי לְבַלְבֵּל

תָּא חָזִי, הָאִי קָרָא אוֹקְמוּנָה בְּכַמְה אֶתְרִי. וְהָאִי
קָרָא קְשִׁיא, רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ, בְּנֵהָ דְרַחֵל
יוֹסֵף וּבְנֵימִין הוּוּ וְלֹא יוֹתֵר, וְלֹאָה (בּוֹלְהוּ) שִׁית
שְׁבַטִין הוּוּ דִילָהּ, אִמַּאי בְּכַת רַחֵל וְלֹא לֹאָה.

אֶלָּא הָכִי אָמְרוּ כְּתִיב, (בראשית כ"ט) וְעֵינַי לֹאָה רַבּוֹת.
אִמַּאי רַבּוֹת. בְּגִין דְּכָל יוֹמָא נִפְקַת לְפַרְשֵׁת
אֲרַחִין, וְשָׂאֲלַת עַל עֲשׂוֹ, וְהוּוּ אָמְרִין לָהּ עוֹבְדוּי
דְּתַהוּא רָשָׁע, וְדַחִילַת לְמִנְפַּל בְּגוּ עַדְבֵיהָ, וְהוֹת
בְּכַת כָּל יוֹמָא, עַד דְּאֶתְרַכְּבוּ עֵינֵהָ.

וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ אָמַר, אַנְתְּ בְּכַת בְּגִין תַּהוּא
צְדִיקָא, דְּלֹא תַּהֲוִי בְּעַדְבֵיהָ דְּתַהוּא
רָשָׁע. תַּיִיד, אַחְתָּךְ תִּקּוּם בְּפַרְשֵׁת אֲרַחִין, וְתַכְפִּי
עַל גְּלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַתְּ תִּקּוּם לְגוּ וְלֹא תַכְפִּי
עַלִּיהוּ וְרַחֵל אִיהִי בְּכַת עַל גְּלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

וְצִיָּא לְפַרְשֵׁת דְּרַכִּים וְשָׂאֲלָה עַל עֲשׂוֹ,
וְהָיוּ אוֹמְרִים לָהּ אַתְּ מַעֲשׂוֹי שָׁל אוֹתוּ
רָשָׁע, וּפְחָדָה לְפַל בְּגוֹרְלוֹ, וְהִיָּתָה בּוֹכָה
כָּל יוֹם עַד שְׁהַתְרַכְּבוּ עֵינֵיהָ.

וְתַקְדוּשׁ בְּרִיךְ הוּוּ אָמַר: אַתְּ בְּכִית
בְּשָׁבִיל אוֹתוּ צְדִיק כְּדִי שְׁלֹא תַהֲוִי
בְּגוֹרְלוֹ שָׁל אוֹתוּ רָשָׁע, תַּיִיד אַחְתָּךְ
תַּעֲמַד בְּפַרְשֵׁת דְּרַכִּים וְתַכְּבָּה עַל גְּלוּת
יִשְׂרָאֵל, וְאַתְּ תַעֲמְדִי בְּפָנִים וְלֹא תַכְפִּי

בְּרַמָּה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל
מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ וְגו'. בֵּא רֹאָה, הַפְּסוּק
הַזֶּה פְּרִשְׁוֵהוּ בְּכַמְה מְקוּמוֹת. וּפְסוּק זֶה
קְשָׁה, רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ – בְּנֵי רַחֵל
הָיוּ יוֹסֵף וּבְנֵימִין וְלֹא יוֹתֵר, וְלֹאָה וּכְלָם
שְׁשָׁה שְׁבַטִים הָיוּ לָהּ, לָמָּה בְּכַתָּה רַחֵל
וְלֹא לֹאָה?

אֶלָּא כְּדָּ אָמְרוּ, כְּתוּב (בראשית כט) וְעֵינַי
לֹאָה רַבּוֹת. לָמָּה רַבּוֹת? מִשּׁוּם שְׁכָּל יוֹם

אָבֵל הָאֵי קָרָא, אִיהוּ עַל מַה דְּאִמְרֵן. אָבֵל רָזָא
 דְּמִלָּה, דְּרַחֵל וְלֹאָה תִּירֵי עַלְמִין נִינְהוּ. חַד
 עַלְמָא דְּאִתְּפִסְיָא, וְחַד עַלְמָא דְּאִתְּנַלְיָא. וְעַל דָּא,
 דָּא אִתְּקַבְּרַת וְאִתְּחַפְּיָא לְגוּ בְּמַעְרְתָא וְאִתְּפִסְיָא.
 וְדָא קִיּוּמָא בְּפִרְשֵׁת אֲרַחִין בְּאִתְּנַלְיָא. וְכֹלָא כְּגִזְוֵנָא
 עַלְאָה. וּבְגִין כִּד לָא אָעִיל לָהּ יַעֲקֹב בְּמַעְרְתָא,
 וְלָא בְּאִתְרֵי אַחְרָא, דִּהָא כְּתִיב (בראשית מ"ח) בְּעוֹד
 כְּבָרַת אֲרִיץ לָבוֹא אֶפְרַתָּה, וְלָא אָעִיל לָהּ לְמַתָּא.
 כְּגִין דִּהוּהָ יַדַּע דְּאִתְרַהּ הוּהָ בְּאִתְרָא דְּאִתְּנַלְיָא.

תָּא חֲזִי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל חֲכִי אֶקְרִי, רַחֵל. כְּמַה
 דָּאִתְּ אָמַר, (ישעיה נ"ב) וּכְרַחֵל לְפָנַי גּוֹזְזִיָּה
 נְאֻלְמָה. אָמַאי נְאֻלְמָה. דְּכִד שְׁלֹטִין שְׂאֵר עַמִּין,
 קָלָא אִתְּפִסֵּק מִינְהּ, וְהִיא אִתְּאֻלְמַת.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

אחר, שהרי פתוב (שם מח) בעוד כבדת
 ארץ לבא אפרתה, ולא הכנים אותה
 לעיר, משום שהיה יודע שמקומה היה
 במקום הנגלה.

בא ראה, כנסת ישראל נקראת כך:
 רחל. כמו שנאמר (ישעיה נג) וכרחל לפני
 גוזזיה נאלמה. למה נאלמה?
 שפשוטלים שאר העמים, הקול נפסק
 ממנה והיא נאלמת.

עליהם, ורחל היא הבוכה על גלות
 ישראל.

אבל פסוק זה הוא על מה שאמרנו. אבל
 סוד הדבר, שרחל ולאה הן שני עולמות,
 אחד עולם הנבטה, ואחד עולם הנגלה,
 ולכן זו נקברה ונסתתרה בתוך המערה
 ונתכסתה, וזו עומדת בפרישת דרכים
 בנגלה, והכל בעורה העליונה, ולכן לא
 הכנים אותה יעקב למערה ולא במקום

וְדָא הוּא דְכְתִיב, קוּל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְכִי
 תְּמַרוּרִים. קוּל בְּרָמָה נִשְׁמַע דָּא יְרוּשָׁלַיִם
 לְעֵילָא. רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ, כָּל זְמַנָּא דִישְׂרָאֵל
 אֵינוֹן בְּגִלוּתָא, אִיהִי מְבַכָּה עַלֵיהּוּ דְאִיהִי אִימָא
 דְלַהוֹן. מַאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בְּנֵיהָ. מָאִי טַעֲמָא. כִּי
 אֵינוֹן. כִּי אֵינָם מִיבְעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, בְּגִין דְּבַעֲלָה
 דְאִיהִי קוּל, אֶסְתַּלַּק מִינָהּ, וְלֹא אֶתְחַבֵּר בְּהַדָּה.

וְתָא חַזִּי, לָאוּ שַׁעְתָּא חָדָא, אִיהִי דְבַכַת עַלֵיהּוּ
 דִישְׂרָאֵל, אֶלָּא בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא דְאֵינוֹן
 בְּגִלוּתָא. וּבְגִינֵי כַךְ, קְדָשָׁא בְרִידָא הוּא גָרַם לוֹן
 קָלָא לְמַצְרָאִי, דְכְתִיב, (שמות י"א) וְהִיתָה צַעֲקָה גְדוֹלָה
 בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמוֹהוּ לֹא נִהְיְתָה וְגו'!
 וְזַמִּין לוֹן קָלִין אַחַרְנִין, בְּאֵינוֹן עוֹרְדֵעֵנִין, דְרַבָּאֵן
 קָלִין בְּמַעֲיִיהוּ, וְהוּוּ נְפִילֵי בְשׁוּקֵי כַמְתִּים.

לשון הקודש

וּבַא רְאָה, לֹא שַׁעָה אַחַת הִיא בּוֹכָה עַל
 יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא בְּכָל זְמַן וְזַמַּן שְׂהֵם בְּגִלוּת,
 וְלָכֵן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גָרַם לְמַצְרַיִם
 קוּל, שַׁכְּתוּב (שמות י"א) וְהִיתָה צַעֲקָה גְדוֹלָה
 בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמוֹהוּ לֹא נִהְיְתָה
 וְגו'. וְהַזְמִין לָהֶם קוֹלוֹת אַחֲרֵים בְּאוֹתָם
 הַצְּפָרְדָּעִים שְׁהַרִימוּ קוֹלוֹת בְּמַעֲיָהֶם, וְהִיוּ
 נוֹפְלִים בְּשׁוּקִים כְּמוֹ מַתִּים.

וְזַחֵו שַׁכְּתוּב קוּל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְכִי
 תְּמַרוּרִים. קוּל בְּרָמָה נִשְׁמַע - זוֹ
 יְרוּשָׁלַיִם לְמַעֲלָה. רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ -
 כָּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל הֵם בְּגִלוּת, הִיא מְבַכָּה
 עַלֵיהֶם שֶׁהִיא הָאֵם שְׁלָהֶם. מַאֲנָה לְהִנָּחֵם
 עַל בְּנֵיהָ, מָה הַטַּעַם? כִּי אֵינוֹן. כִּי אֵינָם
 הָיָה צְרִידָא (אנפ) אֶלָּא מְשׁוּם שַׁבְעֲלָה הוּא
 קוּל, הַסְתַּלַּק מִמֶּנָּה וְלֹא הִתְחַבֵּר עִמָּה.

וְתַעַל הַצְּפָרְדַּע, חָדָא הָוֵת, וְאוֹלִידַת, וְאַתְּמַלִּיית
 אֶרְעָא מִינֵיהּ. וְהוּוּ כְּלָהוּ מִסְרִין גְּרַמִּייהוּ
 לְאִשָּׁא, דְּכִתִּיב וּבִתְנוּרִיד וּבְמִשְׁאָרוֹתֶיךָ, וּמֵאִי הוּוּ
 אָמְרוּ. (תהלים ס"ו) בָּאֲנֹו בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם וַתּוֹצִיאֲנֹו לְרוּיָהּ.
 וְאִי תִימָא אִי הֵכִי מָאִי אִיכְפַת לָהּ לְמַצְרָאִי
 דְּעֵאלִין לְאִשָּׁא כָּל אֵינֹון עוֹרְדַעֲנִין, אֶלָּא כְּלָהּ
 עֵאלִין לְאִשָּׁא וְאִזְלִין בְּתַנּוּרָא וְלֹא מִתִּין. וְאֵינֹון
 דְּמִתִּין מָאִי קֵא עֲבָדִי. נְהַמָּא הוּוּ בְּתַנּוּרָא וְעֵאלִין
 בְּגוּ נְהַמָּא וּמִתְּבַקְעִין וְנַפְקִי מִינֵיהּ אֲחֲרָנִין
 וְאַשְׁתְּאֲבִין בְּנְהַמָּא. אָתוּ לְמִיכַל מִינָהּ הָהוּא פְתָא
 אֶתְהַדְרוּ עוֹרְדַעֲנִיָּא בְּמַעֲיָהּ וְרַקְדוּ וְרַמָּאן קִלִּין
 עַד דְּהוּוּ מִתִּים. וְדָא קְשִׁיָּא לֹון מִכְּלָא.

תָּא חָזִי כְּתִיב וְשָׂרִץ הַיָּאֵר צְפַרְדַּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ
 בְּבֵיתְךָ וּבַחֲדָר מִשְׁכַּבְּךָ וְעַל מִטָּתְךָ. פְּרַעָה

לשון הקודש

מתות. ואותן שמתות מה עשוי? לחם היזה
 בתנור, ונכנסות לתוך הלחם
 ומתבקעות, ויוצאות מהן אחרות
 ונשאבות לתוך הלחם. באו לאכל ממנו,
 אותה פת הפכה לצפרדע במעיהם
 ורוקדות, ומרימות קולות עד שהיו
 מתים, וזה קשה להם מהכל.
 בא ראה, כתוב ושרץ היאר צפרדעים

ותעל הצפרדע. היזה אחת והולידה,
 והתמלאה הארץ מהם. והיו כלן מוסרות
 עצמן לאש, שכתוב ובתנווריד
 ובמשארותיך. ומה היו אומרות? (תהלים סו)
 באנו באש ובמים ותוציאנו לרוייה. ואם
 תאמר, אם כך מה אכפת למצרים שכל
 אותן הצפרדעים נכנסות לאש? אלא
 כלן נכנסות לאש והולכות בתנור ולא

אִיהוּ אֱלֹקֵי קְדָמָא מְכַלְהוּ וַיִּתִּיר מְכַלְהוּ. לִיהוּי
שְׁמִיה דִּי אֱלֹהָא מְבָרַךְ מִן עֲלָמָא וְעַד עֲלָמָא דְהוּא
פְּקִיד עוֹבְדֵין דְּבְנֵי נְשָׂא בְּכָל מָה דְעַבְדֵי.

כְּתִיב (בראשית י"ב) וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שְׂרֵי פְרֻעָה וַיִּהְלְלוּ

אוֹתָהּ אֶל פְּרֻעָה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פְּרֻעָה.

הָאִי קָרָא לְדָרְשָׁא הוּא דְאָתָא. תִּלְת פְּרֻעָה (דף ל' ע"א)

הָבָא. חַד, בְּהָהוּא זְמַנָּא. וְחַד, בְּיוֹמוֹי דְיוֹסָף. וְחַד,

בְּיוֹמוֹי דְמֹשֶׁה דְאֱלֹקֵי בְקוֹלְפוּי. (ס"א הָאִי קָרָא בְלָא אֲתַקְּנִים

בְּפְרֻעָה קְדָמָא אֶבֶל בְּשַׁעְתָּא וְכוּ) (וְהָאִי קָרָא אֲתַקְּנִים).

פְּרֻעָה קְדָמָא, בְּשַׁעְתָּה דְאֲתַנְסִיבַת שְׂרָה לְנִבְיָה,

רְמֵז לְאוֹמְנִין, וְצִיִּירוּ הָהוּא דְיוֹקְנָא

בְּאֲדָרִיָּה, עַל עֲרִסְיָה בְכוֹתְלָא, לָא נַח דְעֵתִיָּה, עַד

דְעַבְדוּ דְיוֹקְנָא דְשְׂרָה בְנִסְרוּ, וְכַד סָלִיק לְעֲרִסְיָה,

סָלִיק לָה עֲמִיָּה. כָּל מְלָכָא דְאָתָא אֲבַתְרִיָּה, הָוָה

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

יוֹסָף, וְאֶחָד בְּיָמֵי מֹשֶׁה שֶׁהִלְקָהוּ בְּמִקְלוֹ.

(הַפְּסוּק הַזֶּה בְּלוּ הַתְּקִים בְּפְרֻעָה הָרֵאשׁוֹן, אֶבֶל בְּשַׁעְתָּה וְכוּ)

(וְהַפְּסוּק הַזֶּה הַתְּקִים).

פְּרֻעָה הָרֵאשׁוֹן, בְּשַׁעְתָּה שֶׁנִּלְקָחָה שְׂרָה

אֵלָיו, רְמֵז לְאוֹמְנִים וְצִיִּירוּ בְחֻדְרוֹ אֵת

דְּמוּתָהּ עַל מִטָּתוֹ בְּכַתֵּל. לָא נַחָה דְעֵתוֹ

עַד שֶׁעָשׂוּ אֵת דְּמוּתָהּ שֶׁל שְׂרָה עַל לוּחַ

עֵץ, וּכְשֶׁהָיָה עוֹלָה לְמִטָּתוֹ, הִעֲלָה אוֹתָהּ

עִמוֹ. כָּל מְלָךְ שֶׁבָּא אַחֲרָיו הָיָה רוֹאֶה

וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבִיתוֹ וּבְחֻדְרֵי מִשְׁכְּבֵהוּ וְעַל

מִטָּתוֹ. פְּרֻעָה לְקַח רֵאשׁוֹן מִכְּלָם, וַיִּוְתֵר

מִכְּלָם, כְּדִי שִׁיחֶיהָ שֵׁם הָאֵלוֹהִים מְבָרַךְ מִן

הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, שֶׁהוּא פּוֹקֵד מְעֻשֵׁי

בְּנֵי אָדָם בְּכָל מָה שֶׁעוֹשִׂים.

כְּתוּב (בראשית י"ב) וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שְׂרֵי פְרֻעָה

וַיִּהְלְלוּ אֹתָהּ אֶל פְּרֻעָה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית

פְּרֻעָה. פְּסוּק זֶה לְדָרְשָׁה הוּא בָּא. שְׁלֵשָׁה

פְּרֻעָה בָּאן. אֶחָד בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְאֶחָד בְּיָמֵי

חָמִי הַהוּא דְיוֹקְנָא מְצִירָא צִירָא, וְהוּוּ עָאֲלִין
 קָמִיה בְּדִיחִין, כַּד סָלִיק לְעֶרְסִיה תָּהּ אֶתְהַי
 בְּתֵהוּא צִיר. בְּגִין כַּךְ, מַלְכָּא אֲלִקֵּי הָכָא יִתִּיר
 מִכְּלָא. (פ"א חזי) הֵינְנו דְכָתִיב, וּבַחֲדָר מִשְׁכְּבְּךָ וְעַל
 מִטְתְּךָ. וּלְבַתֶּר, וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמְּךָ. וּבְכֻלָּהוּ לֹא
 כָּתִיב עַל מִטְתְּכֶם, אֶלָּא לִיָּה בְּלַחֲזוּרֵיהּ.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (קהלת א') כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל
 הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מְלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבוּם לָלֶכֶת. הַאי קָרָא אֶתְמַר,
 וְאִמְרֵי לִיָּה חֲבַרְיָא. אֲבָל תָּא חֲזִי, כַּד אֵינְנוּ נְחָלִין
 עָאֲלִין לְגוּ יַמָּא, וַיִּמָּא נְקִיט לִזְוֵן, וְשָׂאִיב לִזְוֵן בְּגִינֵיהּ,
 בְּגִין דְּקָפְאֵן מִיָּא בְּגוּ יַמָּא, וְתֵהוּא גְלִידוּ שָׂאִיב כָּל
 מִיָּא דְעָאֲלִין בֵּיהּ, וּלְבַתֶּר נְפִקִין מִיָּא בְּתוֹקְפָא
 דְדָרוּם, וְאִשְׁקִי ית כָּל חַיּוֹת בְּרָא, כְּמָה דְאֵתְ אִמְר
 (תהלים ק"ד) יִשְׁקֶן כָּל חַיְתוֹ שָׂדֵי.

לשון הקודש

הַלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מְלֵא אֶל
 מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבוּם
 לָלֶכֶת. פְּסוּק זֶה נֹאמֵר וְאִמְרוּ אֹתוֹ
 הַחֲבַרְיִים, אֲבָל בֵּא רְאֵה, כְּשִׂאוֹתֶם
 נְחָלִים נִכְנְסִים לְתוֹךְ הַיָּם, וְהַיָּם לֹקֵחַ
 אֹתָם וְשׂוֹאֵב אֹתָם לְתוֹכוֹ כְּשֶׁבִיל
 שְׂקוּפָאִים הַמִּים בְּתוֹךְ הַיָּם, וְאֹתוֹ הַקְּרָח
 שׂוֹאֵב אֶת הַמִּים שֶׁנִּכְנְסוּ בוֹ, וְאַחַר כֵּן

אֹתוֹ דְיוֹקְנָא מְצִירָא בְּצִירָא, וְהָיוּ נִכְנְסִים
 לְפָנָיו בְּדִיחִים, וּכְשֶׁעוֹלָה לְמִטְתּוֹ הָיָה
 נִהְיָה מֵאֹתוֹ צִיר, לְכֵן הַמְּלֶכֶד לָקַח כָּאֵן
 יוֹתֵר מִהַכֵּל. (פ"א ור"א) הֵינְנוּ מֵה שְׂפָתוֹב
 וּבַחֲדָר מִשְׁכְּבְּךָ וְעַל מִטְתְּךָ, וְאַחַר כֵּן
 וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמְּךָ. וּבְכֻלָּם לֹא כָּתוּב
 עַל מִטְתְּכֶם, אֶלָּא רַק לוֹ לְבַדּוֹ.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (קהלת א') כָּל הַנְּחָלִים

וְתָא חָזִי, יַמָּא דְקַפָּא שְׂאִיב כָּל מִיָּא,
וְאַשְׁתְּרִי בְּתוֹקְפָא דְדָרוּם, כְּמַח דְאַתְמַר, וּבְגִין
כִּד אֵינְנֵנוּ מְלֵא, וְאַתְמַר.

וְהָא אֶתְעָרוּ בֵּיה חֲבַרְיָא. אֶל מְקוּם שְׁהִנְחָלִים
הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לְלָכֶת. מָאִי טַעְמָא
הֵם שָׁבִים. בְּגִין דְּהָהוּא נָהָר דְּנִגִיד וְנָפִיק מִעֵדָן לָא
פָּסִיק לְעֵלְמִין, וְהוּא אֶפִּיק תְּדִיר מִיָּא לִיַּמָּא, וְעַל
דָּא, מִיִּין שָׁבִין לְלָכֶת, וְתַבִּין, וְאַזְלִין וְתַבִּין, וְלֵא
פָּסִקִין לְעֵלְמִין. וְכֵד אִיהוּ תָב לְלָכֶת, בְּגִין לְמַחְדָּ
לְאַשְׁקָאָה לְכֵלָא, וְאַתִּי רוּחַ צְפוֹן וְקָפִי מִיָּא, וְרוּחָא
דְּדָרוּם דְּאִיהוּ חֲמִימָא, (ס"א שְׂרִי) שְׂרִי לֹון לְמַחְדָּ לְכָל
סְטֵר. וְעַל דָּא, הָאִי יַמָּא יְתִיב בֵּין תְּרִי סְטֵרִי אֵלִין,
וּבְגִינֵיהוּ קִיַּמָּא, וְאַרְבִּין אֵזְלִין וְנִטְלִין לְכָל סְטֵר.

לשון הקודש

וְהוּא מוֹצִיא תְּמִיד מִים לַיָּם, וְעַל זֶה
הַמִּים שָׁבִים לְלָכֶת, וְשָׁבִים, וְהוֹלְכִים
וְשָׁבִים, וְלֵא פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים. וּכְשֶׁהוּא
שָׁב לְלָכֶת, כְּדִי לְלָכֶת לְהִשְׁקוֹת אֶת
הַכֵּל, וּכְבָּאָה רוּחַ צְפוֹן וְהַמִּים קוֹפְאִים,
וְרוּחַ הַדָּרוּם שְׁהִיא חֲמִימָה, (מִפְּשִׁירָה)
מִפְּשִׁירָה אוֹתָם לְלָכֶת לְכָל צֶדֶד. וְעַל זֶה הַיָּם
הַזֶּה יוֹשֵׁב בֵּין שְׁנֵי הַצְּדָדִים הַלְלוּ,
וּבְשִׁבְלֵם הוּא עוֹמֵד, וְאַנְיּוֹת הוֹלְכוֹת
וְנוֹסְעוֹת לְכָל צֶדֶד.

וְיוֹצֵאִים הַמִּים בְּתַקְפָּה שֶׁל הַדָּרוּם, וּמִשְׁקָה
אֶת כָּל חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים
דף) יִשְׁקוּ כָּל חַיֹּת שְׂדֵי.

וּכְבָּא רָאָה, יָם שְׁקוּפָא שׁוֹאֵב אֶת כָּל
הַמִּים וּמִפְּשִׁיר בְּכַח הַדָּרוּם כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר, וּמִשׁוּם כִּד אֵינְנֵנוּ מְלֵא, וְנִנְאֵמַר.
וְתִרִי הִתְעוֹרְרוּ בּוֹ הַחֲבַרְיִים, אֶל מְקוּם
שְׁהִנְחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לְלָכֶת.
מָה הַטַּעַם הֵם שָׁבִים? מִשׁוּם שְׁאוֹתוֹ נָהָר
שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מִעֵדָן לֵא פּוֹסֵק לְעוֹלָמִים,

תָּא תְּזִי, כִּד מִלְכָּא, אֲתִי לְעֶרְסִיה, בְּשַׁעֲתָא
 דְּאִתְפְּלִיג לִילֵיא, רוּחָא דְצַפּוֹן אֲתַעַר, דְּאִיהוּ
 אֲתַעַר חֲבִיבוּתָא לְגַבֵּי מְטְרוֹנִיתָא, דְּאִלְמָלָא
 אֲתַעְרוּתָא דְצַפּוֹן, לָא אֲתַחֲבֵר מִלְכָּא בְּהֲדָתָא, בְּגִין
 דְּצַפּוֹן שְׂאֵרֵי חֲבִיבוּתָא, כְּמָה דְּאֲתַמַּר, (שיר השירים ב')

שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי. וְדָרוּם תְּבִיב בְּרַחֲמֵינוּ דְכֹתִיב
 וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבִקֵנִי, כְּדִין כְּמָה בְּדִיחִין מִתַּעְרִין שִׁירָתָא,
 עַד דְּאֲתִי צַפְרָא, דְּכֹתִיב, (איוב ל"ח) כָּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי
 בְּקַר וַיִּרְעִעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

וְכִד אֲתִי צַפְרָא, כְּלֵהוּ עֲלָאי וְתַתְּאֵי אִמְרֵי
 שִׁירָתָא, וַיִּשְׂרָאֵל כְּגוֹוֹנָא דָּא לְתַתְּא, דְּכֹתִיב,
 תְּמוֹזְכִּירִים אֶת יְיָ אֵל דְּמִי לָכֶם. אֵל דְּמִי
 לָכֶם לְתַתְּא דִּיִּקְא. (בְּלִילָה).

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שִׁירָה עַד שְׂבָא הַבְּקָר, שְׂכַתוּב (איוב לח)
 כָּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בְּקַר וַיִּרְעִעוּ כָּל בְּנֵי
 אֱלֹהִים.

וּכְשֶׁבָא הַבְּקָר, כָּל הָעֲלִיוֹנִים
 וְהַתַּחֲתוֹנִים אוֹמְרִים שִׁירָה, וַיִּשְׂרָאֵל כְּמוֹ
 כֵּן לְמַטָּה, שְׂכַתוּב (ישעיה סב) תְּמוֹזְכִּירִים אֶת
 ה' אֵל דְּמִי לָכֶם. אֵל דְּמִי לָכֶם לְמַטָּה

דְּיִקְא וּבְלִילָה.

בְּאֵר רְאֵה, כְּשֶׁהַמֶּלֶךְ בָּא לְמַטָּתוֹ בְּשַׁעֲה
 שְׂנַחֲלֵק הַלִּילָה, רוּחַ צַפּוֹן מִתַּעֲרֶרֶת,
 שְׂהִיא מִתַּעֲרֶרֶת חֲבִיבוּת לְגַבִּירָה,
 שְׂאִלְמָלָא רוּחַ הַצַּפּוֹן אֵין מִתַּחֲבֵר הַמֶּלֶךְ
 עִמָּה, מִשּׁוּם שְׂמַצְפּוֹן מִתַּחֲלִילָה חֲבִיבוּת,
 כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (שיר ב) שְׁמַאלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי.
 וְדָרוּם מְחַבֵּק בְּאַהֲבָה, שְׂכַתוּב וַיִּמְיֵנוּ
 תַּחֲבִקֵנִי. וְאֵז כְּמָה בְּרַחֲמֵינוּ מִתַּעֲרֶרֶת

כֹּד אֶת־פְּלִיג לִילִיָּא, אֵינּוֹן דְּתִיאֲוֹכְתָא דִּילְהוֹן
 לְאַדְכָּרָא תְּדִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא יִתְבִּי
 שְׂכִיבּוֹ לְלַבָּא, וְקִיּוּמִין לְאַדְכָּרָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. כֹּד סָלִיק צַפְרָא מִקְדִּימִין לְבִי כְּנִישָׁתָא,
 וּמִשְׁנַחְתָּאן לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֵן פִּתַר פְּלִגּוֹת
 יוֹמָא. וְכֵן בְּלִילִיָּא, כֹּד אֶתְחַשְׁף וְאֶתְדַבֵּק לִילִיָּא
 בְּחֻשׁוֹכָא, וּבֵת שְׁמֵשָׁא. עַל אֲלִין פְּתִיב הַמְזוֹכָרִים
 אֶת יי' אֵל דְּמִי לָכֶם. וְדָא עֲמָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא, אַדְכָּר לִזֵּן קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַצְרִים,
 וְסָלִיק עַל פְּרַעָה, אֲלִין דְּלֵא מִשְׁתַּכְּבִי יוֹמָא
 וְלִילִיָּא, וּמָאן אֵינּוֹן. עוּרְדֵּעֵנָּא, דְּקִלְהוֹן לָא
 מִשְׁתַּכְּבִי תְּדִיר, בְּגִין דְּאֶתְקִיף בְּעֲמָא קְדִישָׁא, דְּלֵא
 מִשְׁתַּכְּבִי יוֹמָא וְלִילִי, לְשַׁבְּחָא לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְלֵא הָוָה בַּר נֶשׁ בְּמַצְרִים, דִּיכִיל לְמִשְׁתַּעֵי

לשון הקודש

הַמְזוֹכָרִים אֶת ה' אֵל דְּמִי לָכֶם. וְזוּ עַם
 יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשׁ.

וְלָכֵן הַזְּכוּרִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַצְרִים
 וְעָלָה עַל פְּרַעָה, אֵלּוּ שְׁלֵא שׁוֹכְבִים יוֹמָם
 וְלִילָה, וּמִי הֵם? צַפְרָדַעִים, שְׁקוּלָם לֵא
 שׁוֹכְבִי תְּמִיד, מִשׁוּם שְׁדַחְזוּק בְּעַם הַקְּדוּשׁ
 שְׁלֵא שׁוֹכְבִים יָמִים וְלֵילוֹת לְשַׁבְּחָא אֶת
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֵא הָוָה אִישׁ

כְּשֶׁנֶּחְלַק הַלִּילָה, אוֹתָם שְׁתִּשׁוּקְתָם
 לְהַזְכִּיר תְּמִיד אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֵא
 נוֹתְנִים שְׁנָה לְלַב, וְעוֹמְדִים לְהַזְכִּיר אֶת
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. כְּשֶׁעוֹלָה הַבִּקְרָה,
 מִקְדִּימִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמִשְׁבַּחִים אֶת
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן אַחַר תְּצוֹת הַיּוֹם,
 וְכֵן בְּלִילָה כְּשֶׁנֶּחְשָׁף וְנִדְבֵק הַלִּילָה
 בְּחֻשׁוֹ וְלֵן הַשְּׁמֵשׁ, וְעַל אֵלָה כְּתוּב

בְּהַרְי הַדְרִי. וּמַנִּייהוּ אֶתְחַבְּלַת אֶרְעָא. וּמִקְלָהוֹן הַוּוּ
נִזְקִין וּרְבִיין מִתִּין.

וְאִי תִימָא הַיָּד לָא יִכְלוּן לְקַטְלָא לֹוּן. אֶלְא,
אִי אָרִים בַּר נָשׁ חוּטְרָא, אוּ אֶבְנָא,
לְקַטְלָא חָדָא, אֶתְבַקְעַת, וְנִפְקִין שִׁית מִינְהּ, מִגּוּ
מַעָהּ, וְאֶזְלִי וְטַרְטְשִׁי בְּאֶרְעָא, עַד דְּחִוִי, מִתְמַנַּע
לְמִקְרַב בְּהוּ.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה נְהַרִין, כַּמָּה יְאוּרִין, נִפְקָא מִגּוּ יִמָּא
עֲלָאָה, כַּד אֶתְמַשְׁכֵּן וּמַשְׁתַּרְן מִיָּא, וּמִתְפַּלְגִין
(דף ג' ע"ב) כַּמָּה נְחָלִין, לְכַמָּה סְטְרִין, לְכַמָּה יְאוּרִין,
לְכַמָּה נְהַרִין. וְחוּלְקָא דְמַמְנָא דְסְטְרָא דְמַצְרִים
אֵינֵוּן מִיין מְרַחֲשֵׁן אֵלִין, דְּלִית לָךְ מִיין דְּנִפְקִין מִגּוּ
יִמָּא, דְּלָא מִפְקִי גוּנִין לְזִינִין.

לשון הקודש

בא וראה כמה נהרות, כמה יאורים
יוצאים מתוך הים העליון, כשנמשכים
ומפשירים המים ומתחלקים כמה נחלים
לכמה צדדים, לכמה יאורים, לכמה
נהרות. החלק של הממנה של צד מצרים
הם המים המרחשים האלה, שאין לך
מים שיוצאים מתוך הים שלא מוציאים
דגים למיניהם.

במצרים שיכל לדבר זה עם זה, ומחם
נשתתה הארץ, ומקולם היו יונקים
וילדים קטנים מתים.

ואם תאמר, איך לא יכלו להרג אותם?
אלא אם הרים אדם מקל או אבן להרג
אחת, התבקעה ויצאו ממנה שש מתוך
מעה, והולכות ומקלקלות את הארץ עד
שהיה מהנמנע לקרב אליהם.

מֵאֵן אֵינּוֹן נוֹנִין. אֵינּוֹן שְׁלִיחַן בְּעֵלְמָא, מְמַנֵּן
 לְמַעַבְד רְעוּתָא דְמַאֲרִיחוֹן, מְמַנֵּן בְּרוּחָא
 דְחֻכְמָתָא. וְעַל דָּא תְּנִינֵן, אִית מִיּוֹן מְגַדְלִין חֲכִימִין.
 וְאִית מִיּוֹן מְגַדְלִין טַפְשִׁין. לְפּוּם אֵינּוֹן נְהָרִין
 דְמַתְחַלְקִין לְכָל סְטָרִין.

וְהִכָּא נְהָרִי דְמַצְרָאִי, מְגַדְלִין מָאֲרִי דְחָרְשִׁין, נוֹנִין
 בְּסִיטִין קְפִיטִין בְּעֵשֶׂר בְּרַגְוִין דְחָרְשִׁין,
 דְכֹתִיב, (דברים י"ח) קוֹסִם, קְסָמִים, מְעוֹנֵן, וּמְנַחֵשׁ,
 וּמְכַשֵּׁף, וְחוּבֵר חֶבֶר, וְשׂוֹאֵל אוֹב, וַיִּדְעוּנִי, וְדוֹרֵשׁ
 אֶל הַמֵּתִים. הָא עֵשֶׂר זִינִין דְחֻכְמָתָא דְחָרְשִׁיא.

וּבְהַהוּא זְמַנָּא, אוֹשִׁיט קְדָשָׁא בְרִידָא הוּא אֶצְבָּעָא
 דִּידִיָּה, וּבְלִבָּל אֵינּוֹן נְחָלִין נְהָרִין
 דְמַצְרָאִי, וְאֶתְמַנְעוּ אֵינּוֹן נוֹנִי דְחֻכְמָתָא דִּילְהוֹן.
 חַד אֶתְהַפֵּךְ לְדָמָא, וְחַד דְסְלִיקוּ נוֹנִי קָלִין, (דבולחו)

לשון הקודש

קוֹסִם, קְסָמִים, מְעוֹנֵן, וּמְנַחֵשׁ, וּמְכַשֵּׁף,
 וְחוּבֵר, חֶבֶר, וְשׂוֹאֵל אוֹב, וַיִּדְעוּנִי, וְדוֹרֵשׁ
 אֶל הַמֵּתִים. הָרִי עֵשֶׂרָה מִינִים שֶׁל חֻכְמַת
 הַמְכַשְׁפִּים.

וּבְאֹתוֹ זְמַן הוֹשִׁיט הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֶצְבָּע שְׁלוֹ וּבְלִבָּל אוֹתָם נְחָלִים וּנְהָרוֹת
 שֶׁל מְצָרִים, וְנִמְנְעוּ אוֹתָם הַדְּגָיִם שֶׁל
 הַחֻכְמָה שְׁלָהֶם. אַחַד הַתְּהַפֵּךְ לְדָם,
 וְאַחַד שֶׁהֵעֵלוּ הַדְּגָיִם קוֹלוֹת וְשָׁכַל הַדְּגָיִם תְּלוּיִים

מִי הֵם הַדְּגָיִם? אוֹתָם שְׁלִיחִים בְּעוֹלָם
 מְמַנִּים לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן אֲדוֹנָם, מְמַנִּים
 בְּרוּחַ שֶׁל חֻכְמָה. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, יֵשׁ מִים
 מְגַדְלִים חֻכְמִים, וְיֵשׁ מִים מְגַדְלִים
 טַפְשִׁים, לְפִי אוֹתָם נְהָרוֹת שֶׁמַתְחַלְקִים
 לְכָל הַצְּדָדִים.

וּכְאֵן נְהָרוֹת מְצָרִים מְגַדְלִים בְּעֵלִי
 כְּשָׂפִים, דְגָיִם בְּסוֹנָיִם שׁוֹנִים, בְּעֵשֶׂר
 דְרָגוֹת שֶׁל כְּשָׂפִים, שְׁכַתּוֹב (דברים יח)

בְּלֹא תוֹעֲלֶתָא, וְלֹא אָתִי עָלִייהוּ רוּחָא
 זַיְנִין תְּלִיין) דְּאֵינוֹן חֲכָמָתָן.

עָרוֹב: כִּי הָאֵי גְּזוּנָא, דְּעָרְבַב לֹון זַיְנִי דְּחֲכָמָתָא
 דִּילְהוֹן, וְלֹא יִכְלִין לְאַתְדַּבְּקָא, וְלֹא עוּד,
 אֶלָּא אֶפִּילוּ דְּהָנִי דְּאַשְׁתַּכְּחוּ בְּאַרְעָא, מְחַבְּלָן לֹון
 בְּאַרְעָא, וּמְחַבְּלָן אֹורְחֵיהוּ. עָרוֹב, מָאֵי עָרוֹב.
 עֲרֻבוּבִיא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא י"ט) וּבְגָד כְּלָאִים.
 עֲרוּבִין: (ויקרא י"ט) שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים: זַיְנִין סְגִיאִין
 בְּאַרְמוֹת יָדָא.

תָּא חָזִי, כְּמָה חִילִין אֲתַעְרוּ לְעֵילָא כְּחַד, וּבְלַבֵּל
 לֹון קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא כְּחַדָּא, בְּגִין לְבַלְבְּלָא
 חִילֵיהוּ תַקִּיפָא לְעֵילָא. וְכָל אֵינוֹן גְּבוּרָן דְּעַבְד
 קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא בְּמַעְרִים, בִּידָא חַדָּא חָוָה, דְּאָרִים
 יָדִיהָ עָלִייהוּ, לְעֵילָא וְתַתָּא, וּמִתַּמֵּן אֲתַאֲכִידַת

לשון הקודש

בְּלִי תוֹעֲלַת, וְלֹא בָּאָה עֲלֵיהֶם רוּחַ שָׁל
 אוֹתָן חֲכָמוֹת.

עָרֹב - כְּאוֹתָהּ דְּגִמָּא, שְׁעָרְבַב לְהֶם
 מִיְנֵי חֲכָמָה שְׁלָהֶם, וְלֹא יָכֹל לְהִדְבַּק, וְלֹא
 עוּד, אֶלָּא אֶפִּילוּ שְׁאֵלָה שְׁנַמְעָאוּ בְּאַרְיָן,
 מִשְׁחִיתִים אוֹתָם בְּאַרְיָן וּמִשְׁחִיתִים אֶת
 דְּרַבְּיָהֶם. עָרֹב, מַה זֶה עָרֹב? עֲרֻבוּבִיא,
 כְּמוֹ שְׁנַמְעָר וּבְגָד כְּלָאִים. עֲרוּבִין - (ויקרא

בֹּא רֵאָה כְּמָה כַּחוֹת הַתְּעוּרָרוּ לְמַעְלָה
 כְּאַחַד, וּבְלַבֵּל אוֹתָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּאַחַד בְּדִי לְבַלְבֵּל אֶת חִבְּתֵי הַתַּקִּיף
 שְׁלָהֶם לְמַעְלָה. וְכָל אוֹתָן גְּבוּרוֹת שְׁעֵשָׂה
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעְרִים, בְּיַד אַחַת זֶה
 הָיָה, שְׁהָרִים יָדוּ עֲלֵיהֶם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה,

**חֲכָמָתָא דְּמַצְרַיִם, דְּכַתִּיב, (ישעיה כ"ט) וְאֶבְרָה חֲכָמַת
חֲכָמָיו וּבִינַת נְבוֹנָיו תִּסְתַּפֵּר.**

**וְתָא חֲזִי, כְּתִיב, (ישעיה י"ט) וּסְכַסְכַּתִּי מַצְרַיִם בְּמַצְרַיִם.
מַצְרַיִם לְעֵילָא, בְּמַצְרַיִם לְתַתָּא. בְּגִין דְּאֵינוּן
חִילִין לְעֵילָא, מְמַנְן עַל חִילִין דְּלְתַתָּא, וְאֶתְעָרְבוּ
כְּלָהוּ. אֶתְעָרְבוּ לְעֵילָא, דְּלָא הָווּ מַצְרָאֵי יְכִלֵי
לְאֶתְקַשְׂרָא בְּחַרְשֵׁיהוּ, בְּאֵינוּן דְּוֹכַתִּי דְּהוּוּ מִתְקַשְׂרִי
בְּקַדְמֵיתָא, דְּהָא אֶתְפַּלְבְּלוּ. וְעַל דָּא אֵייתִי עַלֵייהוּ
עָרוּב, חִיוּוֹן דְּהוּוּ מִתְעָרְבֵי דָא בְּדָא.**

**בְּנִים, דְּסִלְקָא עֲפָרָא דְּאַרְעָא. וְתָא חֲזִי, פֶּל אֵינָא
דְּאֶתְיִלִידַת בְּאַרְעָא, מִחֵילָא דְּלְעֵילָא מְמַנָּא
דְּאֶזְדַּרְע עָלָה אִיהוּ, וְכֹלָא חוּה כְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא.**

וְתָא חֲזִי, שְׂבָעָה רְקִיעִין עֵבֶד קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא.

לשון הקודש

באותם מקומות שהיו מתקשרים
בהתחלה, שהרי התפלבלו, ועל זה
הביא עליהם ערב, חיות שהיו מערבות
זה בזה.

בְּנִים – שעלה עפר הארץ. ובא ראה,
כל פרי שנוגד בארץ, מחיל שלמעלה
ממנה שנוזרע עליה הוא, והכל היה כמו
שלמעלה.

ובא ראה, שבָעָה רְקִיעִים עֲשָׂה הַקְדוּשׁ

ומשם אברה חכמת מצרים, שכתוב
(ישעיה כט) וְאֶבְרָה חֲכָמַת חֲכָמָיו וּבִינַת
נְבוֹנָיו תִּסְתַּפֵּר.

ובא ראה, כתוב (שם ט) וּסְכַסְכַּתִּי מַצְרַיִם
בְּמַצְרַיִם. מַצְרַיִם – לְמַעְלָה, בְּמַצְרַיִם –
לְמַטָּה. מִשּׁוּם שְׂאוֹתָם חִילוֹת לְמַעְלָה
מְמַנִּים עַל הַחִילוֹת שֶׁל מַטָּה, וְהִתְעָרְבוּ
כָּלָם. הִתְעָרְבוּ לְמַעְלָה, שְׂלָא הָיוּ
הַמַּצְרַיִם יְכוּלִים לְהִתְקַשֵּׁר לְכַשְׂפֵיהֶם,

בְּגוֹזָא דְּא שְׁבַעָה אֲרַעָאן. וְאִינוּן תְּחוּמִין
 דְּמִתְפָּרְשָׁן בְּדוּכְתִיּהוּ. שְׁבַעָה רְקִיעִין לְעִילָא,
 שְׁבַעָה תְּחוּמֵי אֲרַעָא לְעִילָא, כְּהֵאִי גּוֹזָא לְתַתָּא
 מִתְפָּרְשָׁן בְּרִגִין, שְׁבַעָה רְקִיעִין, וְשְׁבַעָה תְּחוּמֵי
 אֲרַעָא. וְהָא אוּקְמוּהוּ חֲבֵרִיָּא, בְּשְׁבַעָה אֲרַעִין
 בְּסוּפְטָא דָּא עַל דָּא.

וְאִינוּן שְׁבַעָה תְּחוּמֵי אֲרַעָא לְעִילָא, כָּל חַד וְחַד
 (מִתְפָּרְשָׁאן לְשַׁבְעִין מְמַנֵּן) מִתְפָּרְשָׁן לְעֶשֶׂר, וְאִינוּן
 מִתְפָּלְגָאן לְשַׁבְעִין מְמַנֵּן, דְּמְמַנֵּן עַל שְׁבַעִין עַמּוּין.
 וְהָהוּא אֲרַעָא, תְּחוּמָא דְּכָל עַמָּא וְעַמָּא, סַחְרָא
 לְאֲרַעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל. כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים
 ג) הִנֵּה מִפְּתוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ
 מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל וְעֶשְׂרָה בְּגוֹזֵיּהוּ טְמִירִין, וְאִינוּן
 שְׁבַעִין דְּסַחְרֵן אֲרַעָא קְדִישָׁא. וְדָא הוּא לְעִילָא,
 בְּגוֹזָא דָּא לְתַתָּא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

לְמַעְלָה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד וּנְפָרְדִים לְשַׁבְעִים מְמַנִּים
 נְפָרְדִים לְעֶשְׂרָה, וְהֵם מִתְחַלְקִים
 לְשַׁבְעִים מְמַנִּים שְׁמֹנִים עַל שְׁבַעִים
 עַמִּים, וְאוֹתָהּ אֲרַץ תְּחוּם לְכָל עַם וְעַם
 סָבִיב הָאֲרַץ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שִׁיר ג) הִנֵּה מִפְּתוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה
 שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְעֶשְׂרָה בְּתוֹכָם טְמוּנִים, וְהֵם שְׁבַעִים

בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ זֶה שְׁבַע אֲרַצוֹת. וְאוֹתָם
 תְּחוּמִים שְׁנֵפָרְדִים בְּמִקּוּמָם. שְׁבַעָה
 רְקִיעִים לְמַעְלָה, שְׁבַעָה תְּחוּמֵי אֲרַץ
 לְמַעְלָה, כְּמוֹ בֵּן לְמִטָּה נְפָרְדוֹת הַדְּרָגוֹת,
 שְׁבַעָה רְקִיעִים, וְשְׁבַעָה תְּחוּמֵי אֲרַץ.
 וְהֵרִי פְּרִשׁוּהָ הַחֲבֵרִים, בְּשַׁבַּע אֲרַצוֹת
 כְּגַלְדֵי בְּצִלִים זֶה עַל זֶה.
 וְאוֹתָם שְׁבַעָה תְּחוּמִים שֶׁל הָאֲרַץ

וְתָא חַיִּי, הֵהוּא אֲרַעָא, תְּחוּמָא דְחוּלְקָא דְמַצְרָאֵי,
 בְּהֵהוּא זְמַנָּא, אוֹשִׁיט קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
 אֲעֻבְעָא דִילֵיהּ, וְאַתְיְלִידוּ טַפְסִירִין בְּהֵהוּא תְּחוּמָא,
 וְאַתְיַבְשׁוּ כָּל אֵינּוֹן תְּחוּמִין דְּרַפְיָכוּ מִיָּא. וְכָל
 יְרוּקָא דְמִיּוֹן דְּנִבְעִין, בְּדִין לְתַתָּא, אֶתְחַזִּיאוּ קְלָמִין
 מַעְפְּרָא דְאֲרַעָא.

וְהָא אֶתְמַר דְּאַהֲרֹן הָוָה מָחִי. אֲבָל בְּגִין דָּא אֶהְרֹן
 הָוָה מָחִי, לְאַחַזְאָה דִּימִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא
 הוּא תָּבַר לְשִׁנְאִין, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שמות ט"ו) יְמִינְךָ
 יי' תִּרְעֵץ אוֹיֵב. כְּגוֹזְנָא דָּא, זְמַן קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
 לְאַיִתָּאָה עַל קַרְתָּא דְרוּמֵי רַבְתָּא, דְכְּתִיב, (ישעיה ל"ד)
 וְנִהַפְּכוּ נְחֻלֵיהָ לְזֻפַת וְעַפְרָה לְגַפְרִית. וְעַל דָּא, כָּל
 עֵפֶר הָאָרֶץ הָיָה כְּנִים בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

לשון הקודש

וְחַרְי נְאָמַר שְׂאֵהֲרֹן הָיָה מְכָה, אֲבָל
 מְשׁוּם זֶה אֶהֲרֹן הָיָה מְכָה, לְהִרְאוֹת
 שְׂיָמִינוּ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹבֵרֵת
 שׁוֹנְאִים, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (שמות טו) יְמִינְךָ ה'
 תִּרְעֵץ אוֹיֵב. כְּמוֹ זֶה עֲתִיד הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְהִבְיֵא עַל הָעִיר רוּמָא רַבְתִּי,
 שְׂפָתוֹב (ישעיה לד) וְנִהַפְּכוּ נְחֻלֵיהָ לְזֻפַת
 וְעַפְרָה לְגַפְרִית. וְעַל זֶה, כָּל עֵפֶר הָאָרֶץ
 הָיָה כְּנִים בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

שְׂפּוֹבְבִים אֶת הָאָרֶץ הַקֹּדוֹשָׁה, וְנָהוּ
 לְמַעֲלָה כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה.
 וְכַאֲרֵא, אוֹתָהּ אֶרֶץ הַתְּחוּם שֶׁל חֵלֶק
 מִצְרַיִם, בְּאוֹתוֹ זְמַן הוֹשִׁיט הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֲעֻבְעוּ, וְנִגְלְדוּ לְהַבּוֹת אֵשׁ בְּאוֹתוֹ
 תְּחוּם, וְהִתִּיבְשׁוּ כָּל אוֹתָם תְּחוּמִים
 שְׂמֵרְכָבִים בְּמִים. וְכָל הַיְרוּק שֶׁל הַמִּים
 שְׂנוֹבְעִים אִזּוּ לְמַטָּה, נִרְאוּ הַכְּנִים מַעְפֵּר
 הָאָרֶץ.